

**Azərbaycan Respublikasının
Belçika Krallığındakı Səfirliyi**

Haradan: SBRS

Haraya: MRTİ, MİƏİ, MBAV, MHMİ

Məlumat üçün: MNKT

Surəti: Aİ ölkələrindəki Səfirliklərə, İƏT ölkələrindəki Səfirliklərə, NNAT, SVŞN

Çıxış nömrəsi: SBRS/ 763 /15

Tarix: 08.12.2015-ci il

Sənəd necə göndərilir: elektron poçt* dip.poçt faks

Səhifələrin sayı: 1 + 3

Əlavə: 9 vərəq

Məhdudluq qریف: *Adi

Təcilliyi: *Təcili

Vacibliyi: *Çox vacib

Məruzə üçün: *Nazir E.Məmmədyarova

*Nazir müavinləri: A.Əzimova, M.Məmməd-Quliyevə, X.Xalafova

Məlumatın verilməsi üçün:

- Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasına
- Azərbaycan Respublikasının Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığı üzrə Dövlət Komissiyasının sədri, iqtisadiyyat və sənaye naziri cənab Şahin Mustafayevə

Xülasəsi: İşğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində istehsal olunan malların Avropa İttifaqı bazarına idxalının və separatçı rejim nümayəndələrinin Avropa İttifaqı ölkələrinə səfərlərinin qarşısının alınması üçün Krım yarımadasının Ukraynadan ayrılması və İsrail-Fələstin münaqişəsi kontekstində yaranmış yeni siyasi presedentlər nəzərə alınmaqla Azərbaycan Hökuməti tərəfindən əlavə atıla biləcək addımlar barədə

Səfir Fuad İsgəndərov

İcraçı: R.Novruz

Nəzərinizə çatdırmaq istərdik ki, cari ilin 11 noyabr tarixində Avropa Komissiyası İsrail tərəfindən işğal edilmiş Fələstin ərazilərində istehsal olunan malların Avropa ittifaqı bazarına idxalını tənzimlətdirmək üçün onların üzərinə yeni ticarət nişanələrin vurulmasına dair qərar qəbul etmişdir. Qeyd olunmalıdır ki, Assosiasiya Sazişinin ehtiva etdiyi üstünlüklərdən irəli gələrək Aİ və İsrail arasında əlverişli ticarət rejimi mövcuddur. Amma buna baxmayaraq, Avropa Komissiyasının son qərarı Aİ-nin sırf siyasi motivləri əsasında hazırlanmış, İsrail-Fələstin münaqişəsinin həlli məsələsində Aİ-nin tutduğu mövqe birmənalı şəkildə nəzərə alınmışdır. Bu mövqe, 1967-ci ildən sonra İsrail tərəfindən işğal edilmiş Qərb Sahili, Şərqi Qüds və Qolan yüksəklikləri ərazilərinin onun beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinə aid olmadığını bəyan edir. Bu o deməkdir ki, İsrail tərəfindən şəhərsalma siyasəti ("Israeli settlements") nəticəsində işğal edilmiş ərazilərdə istehsal olunan mallar Aİ bazarına idxalı İttifaqın üzv-ölkələri tərəfindən dayandırılmalı və Aİ-nin bütün beynəlxalq sazişlərin icrasına cavabdehlik daşıyan Avropa Komissiyası öz səlahiyyəti və Aİ-nin qanunvericiliyi çərçivəsində bu qeyri-qanuni idxalın qarşısının alınmasına nəzarət etməlidir. Gözlənilirdi ki, bu qərar Fələstin tərəfindən alqışlanmış, İsrail tərəfindən isə böyük narazılıqla qarşılanmışdır. Hətta, bu qərar hal-hazırda İsrailin Aİ institutları ilə əməkdaşlığına mənfi təsir göstərmişdir. Belə ki, bu məsələ ilə bağlı dünən 29 noyabr tarixində İsrailin baş naziri B.Netanyahu ölkə XİN-inə yeni tapşırıqları verərək, Aİ-İsrail münasibətlərin yenidən nəzərdən keçirilməsi və qarşılıqlı addımlar üçün təkliflərin hazırlanmasını tələb etmişdir. Mümkün əks-tədbirlərin məqsədi, Aİ üzv ölkələr ilə ikitərəfli münasibətlərin deyil, əməkdaşlığın məhz Aİ institutları, ilk növbədə Avropa Komissiyası ilə dayandırılmasıdır. Bu məsələ barədə SBRS/743/15 sayılı, 27.11.2015 tarixli məktubda ətraflı məlumat verilmişdir (məktubun surəti əlavə olunur).

Bildirilməlidir ki, bu məsələnin Azərbaycan – Aİ münasibətlərinə konkret olaraq aidiyyəti vardır. Xatırlatmaq istərdik ki, 2011-ci ilin ortalarında Səfirliyimiz tərəfindən, işğal olunmuş ərazilərdə istehsal olunan "ArtsakhFruit" məhsullarının Aİ bir neçə üzv-ölkələrinin (Belçikada, Fransada, Avstriyada, Çexiyada, Almaniyada, Niderlandda və s.) mağazalarında satışda olması faktı ifşa edilmişdir. Bu kimi məhsulların necə Aİ bazarına idxal edilməsi mümkünlüyü barədə Aİ tərəfindən izahatlar tələb olunmuşdur. Azərbaycan tərəfinin olsun siyasi, olsun ticarət siyasəti kontekstində ciddi narazılığı və məsələ ilə bağlı gözləntiləri Avropa Komissiyası qarşısında ısrarla qaldırılmışdır. 2012-2015 illər ərzində məsələ ilə bağlı Səfirlik tərəfindən aparılmış davamlı işlər barədə ətraflı hesabatlar və təkliflər Mərkəzə təqdim edilmişdir.

Onu da əlavə etmək istərdik ki, Avropa Komissiyasının bəzi nümayəndələri ilə qeyri-rəsmi şəkildə aparılmış müzakirələrdən məlum olmuşdur ki, Krimda istehsal olunan malların Aİ bazarına idxalına qadağanın qoyulmasına oxşar şəkildə Avropa Komissiyası bu məsələdə Azərbaycan tərəfi ilə danışıqlar nəticəsində "xüsusi qaydanı" ("*special regulation*") və ya qərarı ("*decision*") tətbiq edə bilər. Buna nail olunarsa, Krimda istehsal olunan məhsullar misalında, bu qayda da Aİ üzv ölkələri üçün məcbur xarakter daşıyacaq. Həmin zaman Komissiya rəsmiləri İsrail-Fələstin münaqişəsi kontekstində müzakirə olunan "ticarət nişanələri" mövzusunun bir çox qeyri-müəyyən aspektlərini qeyd etmiş, siyasi həssaslıq olan bir çox hallarda onun gələcəkdə ciddi

presedent yaradacağını istisna etməmişlər. Daha sonra, Səfirliyin təklifi əsasında sözügedən məsələ ilə bağlı Aİ tərəfindən daha konkret işlərin görülməsini və qarşımızda qoyulan məqsədlərə nail olunmasını təmin etmək məqsədilə xarici işlər naziri cənab Elmar Məmmədov tərəfindən Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti və Aİ-nin vahid xarici siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Federika Moqeriniya müvafiq rəsmi müraciət göndərilmişdir. Həmin məktuba, Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv olması prosesində Ermənistanın öz üzərinə götürdüyü (V.Oskanyan tərəfindən imzalanmış) yazılı şəkildə öhdəliyi də xatırladılmışdır. Buna cavab olaraq, Aİ tərəfi müvafiq nəzarət mexanizminin qüvvədə qaldığını, Ermənistan tərəfindən ÜTT öhdəliklərinin yerinə yetirilməsini təmin etmək üçün əlindən gələnin edəcəyini vəd etmiş, lakin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qeyri-qanuni şəkildə istehsal olunan məhsullar üzərində düzgün nişanələrin (yəni məhsulların Azərbaycan ərazisində istehsal olunduğunu ispatlayan məqam) vurulması məsələsində konkret siyasi qərar verməkdən boyun qaçırılmışdır (müvafiq məktubların surətləri əlavə olunur).

Əlavə olaraq qeyd etmək istərdik ki, bundan öncə və xüsusilə hal-hazırda Səfirliyin Avropa Komissiyası rəsmiləri ilə görüşlərində Ukraynanın Kırım yarımadası və İsrail-Fələstin münaqişələri misalında Aİ tərəfinin tutduğu mövqeyi xatırladılır, beynəlxalq hüququn prinsip və qaydalarına əsaslanaraq, eyni yanaşmanın Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində istehsal olunan məhsullar ilə bağlı mövzuya da göstərilməsinin vacibliyi vurğulanır. Aİ rəsmilərinə iradlar bildirildə, artıq Kırım məsələsinin yeganə presedent olmaması qeyd olunur və bu məsələyə dair Aİ tərəfinin qəti mövqeyinin bildirilməməsinin Aİ-Azərbaycan münasibətlərinə hələ də mənfi təsir göstərməsi bildirilir (sonuncu dəfə bu barədə məlumat səfir F.İsgəndərovun Aİ rəsmiləri ilə keçirdiyi görüşün nəticələrinə dair SBRS/757/15 sayılı, 03.12.2015 tarixli məktubda verilmişdir).

Bundan başqa, qondarma "NKR" separatçı rejim nümayəndələrinin Aİ ölkələrinə səfəri ilə əlaqədar Aİ və Ermənistan arasında imzalanmış Viza Sadələşdirilməsi və Readmissiya haqqında Saziş müddələrinin pozulması barədə də iradlarımız Aİ rəsmilərinin diqqətinə çatdırılır və bu kimi səfərlərin qətiyyətli şəkildə Azərbaycan-Aİ münasibətlərin ruhuna zidd olması, onların Azərbaycan üçün qəbul edilməz olması daim vurğulanır (SBRS/757/15 sayılı, 03.12.2015 tarixli məktub). Məlum olduğu kimi, Aİ tərəfi Ukraynadan ayrılmış Kırım rəsmilərinə qarşı Aİ-yə səfərləri qeyri-mümkün edəcək sanksiyalar tətbiq etmişlər və bu siyahı çox qısa müddət ərzində hazırlanmışdır. Səfirlik bu məsələ ilə bağlı da parallel məqamları Aİ rəsmiləri qarşısında qaldırılmış, onlar tərəfindən Azərbaycana münasibətdə ikili standartların tətbiqinin izahatlarını tələb etmişdir. Fikrimizcə, Kırım mövzusu kifayət qədər Azərbaycan üçün güclü presedent yaratmışdır ki, bunun məqsədyönlü şəkildə Aİ qarşısında qaldırılması vacibdir.

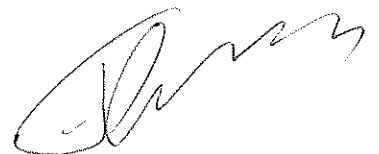
Yuxarıda qeyd olunan iki presedenti nəzərə alaraq, onlardan istifadə edib Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı müvafiq mövzuların Aİ qarşısında qaldırılması məqsədilə aşağıdakı təkliflərin nəzərdən keçirilməsini xahiş edirik:

- 1) 16 dekabr tarixində keçirilməsi nəzərdə tutulan Aİ və Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında saziş layihəsi üzrə ilkin müzakirələr zamanı hər iki

məsələnin qətiyyətli şəkildə Aİ rəsmiləri qarşısında qaldırılması və Aİ-nin bu mövzulara cavabından asılı olaraq onların bu saziş üzrə və ümumiyyətlə ikitərəfli münasibətlərin sonrakı gedişatlarına təsir edəcəyinin bəyan edilməsi;

- 2) Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti F.Moqerinin Azərbaycana səfəri zamanı bu məsələnin bütün səviyyələrdə təşkil olunacaq görüşlərdə qaldırılması və yuxarıda qeyd olunan iki presedenti misal gətirərək, Aİ tərəfindən ikili standartlardan vaz keçməsi ilə bağlı iradın bildirilməsi;
- 3) F.Moqerinin səfərindən sonra Aİ üzv ölkələrinin Azərbaycanda akkredite edilmiş diplomatik missiyalarının nümayəndələrinin XİN-ə dəvət olunub, onların təmsil etdikləri ölkələr tərəfindən bu məsələlərə xüsusi diqqət verməsi və Aİ Şurasının görüşlərində ("Coest / Council meetings") bu mövzuların qaldırılması;
- 4) Avropa Komissiyasının İsrailə qarşı qəbul etdiyi qərarından sonra Azərbaycanın da qarşılaşdığı ədalətsizliyi, ərazilərin işğalı və işğal edilmiş ərazilərdə qeyri-qanuni fəaliyyət növlərinin pislənməsinə və separatçı rejim nümayəndələrinin Aİ ölkələrinə səfərlərinin Aİ tərəfindən əməli şəkildə qarşısının alınmasına dair müraciət həmçinin İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının xətti ilə Aİ qarşısında qaldırılması mümkün və vacib görünür. Bunlar, İƏT həmrəyliyi ruhuna uyğun addımlar kimi qələmə verilməli və vahid mövqe kimi İƏT-Aİ münasibətləri kontekstində baş tutmalıdır. Bu addım İƏT-in baş katibinin məktubunun bu təşkilatın Brüsseldəki Nümayəndəliyi vasitəsilə Aİ rəhbərliyinə çatdırıla bilər;
- 5) Zənnimizcə, hər iki mövzu üzrə, yeni bir tərəfdən işğal edilmiş ərazilərdə Aİ ölkələri şirkətlərinin separatçı rejim ilə qeyri-qanuni fəaliyyət növlərinin və bu ərazilərdə istehsal edilmiş məhsulların Aİ bazarına idxalının dayandırılması və digər tərəfdən separatçı rejim rəsmilərinin Aİ ölkələrinə səfərlərin qarşısının alınması məsələlərinin Krım ilə bağlı məlum presedentlər ilə GUAM çərçivəsində siyasi əlaqələndirmə yaradılmalıdır. Azərbaycanın digər GUAM üzvlərinə siyasi dəstəyi məlumdur. Azərbaycanı narahat edən məsələlər GUAM tərəfindən vahid şəkildə Aİ qarşısında qaldırılmasının mümkünlüyü araşdırılmalıdır. Gələn il Azərbaycan tərəfinin GUAM təşkilatında sədrliyini nəzərə alaraq, məsələlərin GUAM tərəfindən Aİ qarşısında qaldırılması mümkün olarsa, Şərq Tərəfdaşlığında "GUAM ahəngliyinin" Ermənistanı qarşı istifadəsi üçün imkanlar yarana bilər. Yox əgər bu alınmazsa, bundan sonra Gürcüstan, Ukrayna və Moldova tərəflərinin Aİ ilə münasibətləri kontekstində Azərbaycanı narahat edən mövzulara nə dərəcədə dəstək verməyə hazırlığı, onların Azərbaycan ilə həmrəy olub-olmadıqları və ümumiyyətlə GUAM-ın ölkəmiz üçün nə dərəcədə faydalı olması yenidən ciddi şəkildə nəzərdən keçirilməlidir.

Xahiş edirik nəzərdən keçirəsiniz.

**Azərbaycan Respublikasının
Belçika Krallığındakı Səfirliyi**

Haradan: SBRS
Haraya: MİƏL, MRTİ
Surəti: Aİ üzv ölkələrindəki Səfirliklərə, SVŞN, NNAT
Çıxış nömrəsi: SBRS/ 743 /15
Tarix: 27 / 11 /15
Sənəd necə göndərilir: Elektron poçt
Səfirliyin .....N-li məktubuna istinad
Səhifələrin sayı: 1+ 8
Əlavə olunur
Məhdudluq qریفi: Adi
Təciliyi: Çox təcili
Vacibliyi: Çox vacib
Əvvəlki müraciətlər:

XİN-in ..... N-li məktubuna cavab
.....tarixinə qədər cavab verilməlidir

Məruzə üçün: Nazirə,
Nazir müavini: M.Məmməd-Quliyevə
Nazir müavini: A.Əzimova

Məlumat verilməsi üçün: AR İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinə

Məsələyə dair: *Avropa İttifaqı bazarına idxalı zamanı İsrail məhsullarının etiketlənməsi haqqında qəbul edilmiş qərara dair*

Səfir Fuad İsgəndərov

İcraçı: Anar Şükürov

Nəzərinizə çatdırırıq ki, 11 noyabr 2015-ci il tarixində Avropa Komissiyası "1967-ci ilin iyun ayından etibarən İsrail tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə istehsal olunmuş məhsulların mənşəyinin göstərilməsi haqqında Şərhedici Qeyd" qəbul etmişdir. Sözügedən Qeyd sənədi Qolan hündürlükləri və İordan çayının qərb sahilində İsrail tərəfindən salınmış qəsəbələrdə istehsal olunmuş məhsulların Avropa İttifaqına (Aİ) idxalı zamanı mənşə məlumatlarının göstərilməsi qaydalarını müəyyən edir.

Qeyd etmək istərdik ki, Aİ beynəlxalq hüquqa istinad edərək "1967-ci ilin iyun ayından etibarən İsrail tərəfindən işğal edilmiş ərazilərdə, o cümlədən Qolan hündürlükləri, Qezza zolağı, Şərqi Qüds daxil olmaqla İordan çayının qərb sahilində (İsrailin daxili qanunvericiliyində bu bölgələrlə bağlı müəyyən olunmuş hüququ statusa baxmayaraq) bu ölkənin suverenliyini tanımamaq və bu bölgələrin İsrailin ərazisi hesab etməmək" mövqeyindən çıxış edir. 2012-ci ilin may ayında Aİ xarici işlər nazirləri şurası həmin bölgələrdə İsrail tərəfindən salınmış qəsəbələrdə istehsal olunmuş məhsulların Aİ-yə idxalı məsələlərinə dair Aİ qanunvericiliyinin effektiv şəkildə tətbiqinin zəruriliyini vurğulamış və bu istiqamətdə praktiki mexanizmlərin hazırlanması üçün Avropa Komissiyasına tapşırıq vermişdir. Avropa Komissiyası tərəfindən tapşırığın icrasında ləngimələrin olmasına baxmayaraq, bir sıra Aİ üzv ölkələri, o cümlədən Böyük Britaniya (2009), Danimarka (2012) və Belçika (2014) öz idxal təlimatlarını fərdi qaydada hazırlayıb tətbiq etməyə başlamışdır.

Avropa Komissiyasının hazırladığı Şərhedici Qeyd sənədi yeni qanunvericilik aktı hesab olunmur. Yeni sözügedən sənəd İsrail məhsullarının idxalı ilə bağlı Aİ üzv ölkələri tərəfindən müvafiq tədbirlərin görülməsi üçün əlavə öhdəliklər yaratmır. Bununla belə, bu çərçivədə hər hansı tədbir görmək istəyən Aİ üzv ölkələri üçün vahid istinad mənbəyi kimi təqdim olunur.

Qeyd sənədində bildirilir ki, Aİ qanunvericiliyinə əsasən mənşə məlumatlarının göstərilməsi zəruri olan məhsullarda həmin məlumatlar "düzgün olmalı və istehlakçıları aldatmamalıdır". Bu tələb mənşə məlumatlarının göstərilməsi zəruri olmayan Aİ qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş məhsul növlərinin idxalına münasibətdə belə öz qüvvəsini saxlayır. Qolan hündürlükləri və Qərb sahilini (Şərqi Qüds daxil olmaqla) beynəlxalq hüquqa əsasən İsrail ərazisi hesab olunmadığından İsrail tərəfindən ixrac olunan bütün məhsulların mənşə məlumatlarında (istehsal olunduğu ərazidən asılı olmayaraq) "İsrail məhsulları" göstərilməsi istehlakçılar üçün "qeyri-dürüst və aldadıcı" hesab olunur.

Bunun qarşısının alınması üçün Avropa Komissiyası aşağıdakı qaydaları müəyyən etmişdir:

- Fələstində, qeyri-qəsəbə ərazilərdə istehsal olunmuş məhsulların mənşə məlumatları beynəlxalq təcrübəyə əsasən "Qərb sahilini (Fələstin) məhsulları" "Qezza məhsulları" və ya "Fələstin məhsulları" kimi qeyd oluna bilər.
- Qərb sahilini və Qolan hündürlüklərinin qəsəbə ərazilərində istehsal olunmuş məhsulların mənşə məlumatlarında "Qolan hündürlüklərinin məhsulu" "Qərb sahilinin məhsulu" yazısının qeyd olunması kifayət etmir. Burada məhsulun

həqiqi mənbəyinin dəqiq göstərilməsi zəruridir. Bu baxımdan, həmin məhsulların mənsə məlumatlarında "Qolan hündürlüklərinin (İsrail tərəfindən salınmış qəsəbələr) məhsulu" və ya "Qərb sahilı (İsrail tərəfindən salınmış qəsəbələr) məhsulu" qeyd olunmalıdır.

- Məhsulun güzəştli ticarət rejimi ilə idxalı həyata keçirilərkən bunun üçün İsrail və ya Fələstinin müvafiq qurumları tərəfindən hazırlanmış əlavə təsdiqedicı sənədlər (ödəmə qəbzi, çatdırılma qeydləri, konosament) təqdim olunmalıdır. Bu sənədlərdə zəruri məlumatların əks olunmadığı təqdirdə, iqtisadi operatorlar təchizatçı və ya idxalatçılardan onu tələb edə bilərlər. Məlumat üçün bildirik ki, "1967-ci ilin iyun ayından etibarən İsrail tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə" istehsal olunmuş məhsulların Aİ bazarına güzəştli ticarət rejimi ilə idxalına icazə verilmir.

Şərhedici qeyd sənədinə əsasən İsrail məhsullarının idxalı zamanı şirkətlər tərəfindən bu qaydalara əməl olunmamasına görə onlara müvafiq cərimələrin seçilməsi və tətbiqi Aİ üzv ölkələrinin müstəsna hüququ hesab edilir. Bununla belə, hər hansı cərimə tətbiq edilərkən onun Aİ qanunvericiliyinə uyğun olaraq "effektiv, proporsional və daşındırıcı" olmasına diqqət edilməlidir.

Qeyd etmək istərdik ki, Avropa Komissiyasının bu addımı İsrail tərəfində ciddi narazılığa səbəb olmuşdur. İsrailin İqtisadiyyat Nazirliyi iddia etmişdir ki, əgər məhsulların etikətlənmə qaydaları Aİ tərəfindən tətbiq olunarsa İsrailin Aİ ilə ticarəti illik 50 milyon avro itkiyə məruz qalacaqdır. Bu işə, İsrail tərəfindən salınmış qəsəbələrdə istehsal olunmuş illik 200-300 milyon avroluq məhsul həcmində nəzərəçarpan hissə deməkdir. Bu tədbirlər İsrailin üzüm, xurma, şərəb, bal, zeytun yağı, quşçuluq və kosmetika məhsullarının ixrac həcminə mənfi təsir edəcəkdir.

İsrail rəsmiləri Aİ-nin bu addımını "ikili standart" kimi qəbul etmişdir. İsrail tərəfi iddia edir ki, məhsulların etikətlənməsi ilə bağlı analoji qaydalar Şimali Kipr, Qərbi Sahara, Keşmir və ya Tibetə münasibətdə də istifadə olunmalı idi. Aİ-nin İsraildəki Nümayəndəliyinin rəhbəri Lars Faaborq-Andersen məsələyə münasibət bildirirən qeyd etmişdir ki, yeni etikətlənmə qaydalarının iqtisadi baxımdan mənfi təsirləri minimal olacaqdır. Onun sözlərinə görə İsrail tərəfindən salınmış qəsəbələrdə istehsal olunmuş məhsulları istehlak etmək istəməyən Aİ müştəriləri əvvəllər də var idi və bu baxımdan yeni qaydalar yenilik gətirməyəcək. Əksinə, bu qaydalar hər şeyə rəğmən İsrail məhsullarını dəstəkləyən müştərilərin artmasına səbəb ola bilər. L.F. Andersen İsrail məhsullarının Aİ tərəfindən boykot edilməsi iddialarının əsassız olduğunu, yeganə məqsədin Aİ müştərilərinə "düzgün seçim hüququnun verilməsi"ndən ibarət olduğunu bildirmişdir. O, həmçinin İsrail tərəfindən salınmış qəsəbələrlə Şimali Kipr arasında paralellərin olmadığını qeyd edərək, Şimali Kiprdə istehsal olunmuş məhsulların Kipr məhsulu kimi Aİ-də qəbul olunmasının "Aİ-nin daxili işi" olduğunu vurğulamışdır.

Mütəxəssislər, İsrail məhsullarının etikətlənməsi ilə bağlı yeni qaydaların Fələstinlilərə təsirsiz ötürməyəcəyini proqnozlaşdırırlar. Qeyd olunur ki, İsrail tərəfindən salınmış qəsəbələrdə 20 mindən çox Fələstinli işləyir ki, onların qazancları digər Fələstinlilərlə müqayisədə daha çoxdur. Bu, istər-istəməz Aİ-nin yeni qaydalarının effektivliyini kölgə altına salan məqam kimi qiymətləndirilir.

Qeyd olunanların Aİ üzv ölkələrindəki Səfirliklərimiz tərəfindən nəzərə alınmasını zəruri hesab edirik. Həmçinin hesab edirik ki, Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində istehsal olunmuş məhsulların hər hansı Aİ üzv ölkəsinin bazarına idxalının qarşısının alınması istiqamətində müvafiq ölkələrdə akkredite olunmuş Səfirliklərimiz məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirərkən İsrail məhsullarına münasibətdə qəbul edilmiş yeni qaydaların mümkün arqument kimi istifadəsində ehtiyatlı davranmalıdır.

İlk növbədə ona görə ki, **İsrail məhsullarına tətbiq olunacaq etikətlənmə qaydaları həmin məhsulların Aİ bazarına idxalını qadağan etmir, sadəcə mənşə məlumatlarının dəqiq göstərilməsini tələb edir. Azərbaycan isə işğal olunmuş ərazilərdə istehsal olunmuş məhsulların Aİ-yə idxalının birmənalı şəkildə qadağan olunması mövqeyindən çıxış edir.** İsrail məhsullarına münasibətdə analoji etikətlənmə təcrübəsinin işğal olunmuş ərazilərdə istehsal olunmuş məhsullara tətbiqi prinsipindən çıxış edilməsi "Made in Stepanakert, Nagorno-Karabakh" kimi məlumatların məhsulların etikətlərində və mənşə sertifikatlarında əks olunmasına Azərbaycan tərəfindən razılıq verilməsi kimi başa düşülə bilər.

Xatırlatmaq istərdik ki, Aİ İsrail tərəfindən salınmış qəsəbələrdə istehsal olunmuş məhsulların Aİ bazarına **güzeştli rejimlə idxalına icazə vermir.** Eyni yanaşma, Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində istehsal olunmuş məhsulların Aİ bazarına idxalına münasibətdə də tətbiq olunur. Lakin "Made in Stepanakert, Armenia" və bunun kimi saxta etikətlərlə idxal olunan məhsulların daxili bazara adi ticarət rejimi ilə idxalına Aİ hələlik heç bir məhdudiyət qoymur.

Nəzərinizə çatdırırıq ki, işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində istehsal olunmuş məhsulların Aİ bazarına idxalının qarşısının alınmasına nail olunması məqsədilə tərəfimizdən məqsədyönlü tədbirlər davam etdirilməkdədir. Bu xüsusda, məsələnin Avropa Komissiyası və Avropa Xarici Fəaliyyət Xidməti qarşısında aşağıdakı arqumentlər əsasında qaldırılması planlaşdırılır:

Nümayəndəliyin SBRS/670/15 sayılı 29.10.15 tarixli məktubunda məlumat verildiyi kimi Azərbaycanla siyasi dialoqun təşviqində Aİ ölkəmizlə təzyiq dili ilə danışmadığını iddia edir, sadəcə Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsini arzuladığını bildirir. Hesab edirik ki, Aİ-nin bu yanaşması digər tərəfdaş ölkələrə, o cümlədən Ermənistanla münasibətdə də nümayiş etdirilməlidir.

Məlum olduğu kimi, Ermənistan Ümumdünya Ticarət Təşkilatına (ÜTT) üzv olarkən rəsmi şəkildə təsdiqləmişdir ki, "Ermənistan Respublikasının ÜTT-yə üzvlük şərtləri, həmçinin ÜTT Sazişləri və bu Sazişlərin maddələri üzrə Ermənistan Respublikasının öhdəlikləri Ermənistan Respublikasının yalnız BMT tərəfindən tanınan ərazilərinə tətbiq olunacaqdır". Ermənistan həmçinin, "ÜTT-dən kənar və müəyyən olunmuş mühitdə aparılan sülh prosesinə mənfi təsir etmək məqsədilə ÜTT çərçivəsindən bu və ya digər şəkildə istifadə etməmək" öhdəliyini götürmüşdür.

Hesab edirik ki, Ermənistanla yeni ikitərəfli saziş layihəsi üzrə danışıqlarda Aİ adicəkilən ölkənin ÜTT-yə üzv olarkən üzərinə götürdüğü öhdəliklərin qeyd-şərtsiz yerinə yetirilməsini tələb edən mövqə ortaya qoymalıdır. **Bu mövqə tərəflərin öhdəliyi məzmununda konkret şəkildə həmin yeni ikitərəfli sazişdə öz əksini tapmalıdır.**

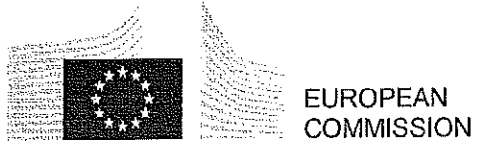
Nəzərinizə çatdırırıq ki, Aİ və Ermənistan ikitərəfli münasibətlərini tənzimləyəcək yeni Saziş layihəsi üzrə danışıqların ilk raundunun 7 dekabr 2015-ci il tarixində keçirilməsi planlaşdırılır. Ermənistanın ÜTT-yə üzvlük öhdəliklərinin sözügedən ikitərəfli Saziş layihəsinə daxil edilməsi Aİ-Ermənistan danışıqlarının bütün mərhələlərində Azərbaycan tərəfindən təkid edilməlidir.

Yuxarıda qeyd olunan mövqeyin Aİ ilə bütün səviyyələrdə həyata keçirilən təmaslar zamanı Azərbaycan rəsmiləri tərəfindən davamlı şəkildə irəli sürülməsini təklif edirik.

Aİ bu məsələdə zəiflik və ya laqeyd münasibət nümayiş etdirdiyi təqdirdə, Aİ-nin israrı ilə Azərbaycan-Aİ ikitərəfli Saziş layihəsində Azərbaycanın beynəlxalq öhdəliklərinə əməl etməsi ilə bağlı öhdəlik xarakterli maddələrin daxil edilməsi məqsədəuyğun görünür.

Nəzərdən keçirilməsini xahiş edirik.

Brussels, 11.11.2015
C(2015) 7834 final

Interpretative Notice

on indication of origin of goods from the territories occupied by Israel since June 1967

EN

EN

Interpretative Notice on indication of origin of goods from the territories occupied by Israel since June 1967

(1) The European Union, in line with international law, does not recognise Israel's sovereignty over the territories occupied by Israel since June 1967, namely the Golan Heights, the Gaza Strip and the West Bank, including East Jerusalem, and does not consider them to be part of Israel's territory¹, irrespective of their legal status under domestic Israeli law². The Union has made it clear that it will not recognise any changes to pre-1967 borders, other than those agreed by the parties to the Middle East Peace Process (MEPP)³.

(2) The application of existing Union legislation on indication of origin of products to products originating in Israeli-occupied territories has been the subject of notices or guidance adopted by the relevant authorities of several Member States. There is indeed a demand for clarity from consumers, economic operators and national authorities about existing Union legislation on origin information of products from Israeli-occupied territories⁴. The aim is also to ensure the respect of Union positions and commitments in conformity with international law on the non-recognition by the Union of Israel's sovereignty over the territories occupied by Israel since June 1967. This notice also aims at maintaining open and smooth trade, is not hindering trade flows and should not be construed to do so.

(3) This Notice does not create any new legislative rules. While this Notice reflects the Commission's understanding of the relevant Union legislation, enforcement of the relevant rules remains the primary responsibility of Member States. According to the case-law, while the choice of penalties remains within their discretion, Member States must ensure that penalties for infringements of provisions of Union law are effective, proportionate and dissuasive.⁵ The Commission ensures, as guardian of the Treaties, compliance with these obligations of Member States if need be by way of infringement proceedings. This Notice is without prejudice to other requirements established by Union legislation, and to the interpretation which the Court of Justice may provide.

(4) Several pieces of Union legislation currently provide for mandatory indication of origin of the product in question. The requirement often relates to the designation of the "country of origin"⁶, but

¹ See Case C-386/08 *Brita* [2010] ECR I-1289, paragraphs 47 and 53.

² Under Israeli law, East Jerusalem and the Golan Heights are annexed to the State of Israel, whereas the West Bank is referred to as 'the territories'.

³ See *inter alia* the Foreign Affairs Council conclusions on the MEPP adopted in 14 May 2012, 10 December 2012, and 17 November 2014.

⁴ The interpretation in this Notice as to what constitutes origin information in conformity to the Union legislation will apply to any future provision having content similar to the provisions currently in force and covered by this Notice.

⁵ See, *inter alia*, Case 68/88 *Commission v Greece* [1989] ECR 2965, paragraphs 23 and 24; Case C-326/88 *Hansen* [1990] ECR I-2911, paragraph 17; Joined Cases C-387/02, C-391/02 and C-403/02 *Berlusconi and Others* [2005] ECR I-3565, paragraph 65

⁶ See, for example: **for cosmetics** Article 19(1)(a) of Regulation (EC) No 1223/2009 of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on cosmetic products, (OJ L 342, 22.12.2009, p. 59)); **for fresh fruit and vegetables**: Regulation (EU) No 1308/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 establishing a common organisation of the markets in agricultural products and repealing Council Regulations (EEC) 922/72, (EEC) 234/79, (EC) 1037/2001 and (EC) 1234/2007 (OJ L 347, 20.12.2013, p.671), and

sometimes other expressions, such as the "place of provenance", for foods, are also used⁷. Subject to any specific provision to the contrary in the relevant provisions of Union legislation, in principle determination of the country of origin of foods will be based on the Union's non-preferential rules of origin laid-down in customs legislation⁸.

(5) When the indication of origin of the product in question is explicitly required by the relevant provisions of Union law, it must be correct and not misleading for the consumer.

(6) When the indication of origin is not mandatory, if the origin is provided on a voluntary basis, the information must be correct and not misleading for the consumer⁹.

(7) Since the Golan Heights and the West Bank (including East Jerusalem)¹⁰ are not part of the Israeli territory according to international law, the indication 'product from Israel'¹¹ is considered to be

---

Article 6 and Part A 4(B) of Annex I to Commission Implementing Regulation 543/2011 of 7 June 2011 laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) 1234/2007 in respect of the fruit and vegetables and processed fruit and vegetables sectors (OJ L 157, 15.6.2011, p. 1); **for fish**: Article 38 of Regulation (EU) No 1379/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on the common organisation of the markets in fishery and aquaculture products, amending Council Regulations (EC) No 1184/2006 and (EC) No 1224/2009 and repealing Council Regulation (EC) No 104/2000 (OJ L 354, 28.12.2013, p. 1); **for wine**: Article 119(1)(e) of Regulation (EU) No 1308/2013, and Article 55 of Commission Regulation (EC) No 607/2009 of 14 July 2009 laying down certain detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 479/2008 as regards protected designations of origin and geographical indications, traditional terms, labelling and presentation of certain wine sector products (OJ L 193, 24.7.2009, p.60); **for honey**: Article 2(4) of Council Directive 2001/110/EC of 20 December 2001 relating to honey (OJ L 10, 12.1.2002, p.47); **for olive oil**: Article 4 of Commission Implementing Regulation (EU) No 29/2012 of 13 January 2012 on marketing standards for olive oil (OJ L 12, 14.1.2012, p. 14); **for beef and veal**: Articles 13 to 15 of Regulation No 1760/2000 of the European Parliament and of the Council of 17 July 2000 establishing a system for the identification and registration of bovine animals and regarding the labelling of beef and beef products and repealing Council Regulation (EC) No 820/97 (OJ L 204, 11.8.2000, p.1); **for pre-packaged poultrymeat from third countries**: Article 5 of Commission Regulation (EC) No 543/2008 of 16 June 2008 laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1234/2007 as regards the marketing standards for poultrymeat (OJ L 157, 17.6.2008, p.46); **for fresh, chilled and frozen meat of swine, sheep, goats and poultry**: Annex XI to Regulation (EU) No 1169/2011 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on the provision of food information to consumers, amending Regulations (EC) No 1924/2006 and (EC) No 1925/2006 of the European Parliament and of the Council, and repealing Commission Directive 87/250/EEC, Council Directive 90/496/EEC, Commission Directive 1999/10/EC, Directive 2000/13/EC of the European Parliament and of the Council, Commission Directives 2002/67/EC and 2008/5/EC and Commission Regulation (EC) No 608/2004 (OJ L 304, 22.11.2011, p.18), and Articles 5 to 8 of Commission Implementing Regulation (EU) No 1337/2013 of 13 December 2013 laying down rules for the application of Regulation (EU) No 1169/2011 of the European Parliament and of the Council as regards the indication of the country of origin or place of provenance for fresh, chilled and frozen meat of swine, sheep, goats and poultry (OJ L 335, 14.12.2013, p. 19).

⁷ Article 2(2)(g) and Article 26 of Regulation (EU) No 1169/2011.

⁸ Recital 33 and Article 2(3) of Regulation (EU) No 1169/2011.

⁹ Article 6(1) of Directive 2005/29/EC of the European Parliament and of the Council of 11 May 2005 concerning unfair business-to-consumer commercial practices in the internal market and amending Council Directive 84/450/EEC, Directives 97/7/EC, 98/27/EC and 2002/65/EC of the European Parliament and of the Council and Regulation (EC) No 2006/2004 of the European Parliament and of the Council ('Unfair Commercial Practices Directive') (OJ L 149, 11.6.2005, p. 22), which mentions also "geographical or commercial origin" as one element which may render a practice misleading, and Articles 26(3) and 36 of Regulation (EU) No 1169/2011.

¹⁰ There have been no Israeli settlements in Gaza since 2005.

¹¹ Or comparable expressions, such as 'originating in', 'product of' or 'made in', which may also be used depending on the context.

incorrect and misleading in the sense of the referenced legislation.

(8) To the extent that the indication of the origin is mandatory, another expression will have to be used, which takes into account how these territories are often known.

(9) For products from Palestine¹² that do not originate from settlements, an indication which does not mislead about the geographical origin, while corresponding to international practice, could be 'product from the West Bank (Palestinian product)¹³', 'product from Gaza' or 'product from Palestine'.

(10) For products from the West Bank or the Golan Heights that originate from settlements, an indication limited to 'product from the Golan Heights' or 'product from the West Bank' would not be acceptable. Even if they would designate the wider area or territory from which the product originates, the omission of the additional geographical information that the product comes from Israeli settlements would mislead the consumer as to the true origin of the product. In such cases the expression 'Israeli settlement' or equivalent needs to be added, in brackets, for example. Therefore, expressions such as 'product from the Golan Heights (Israeli settlement)' or 'product from the West Bank (Israeli settlement)' could be used.

(11) In any event, in accordance with Union consumer protection legislation, indication of origin becomes mandatory when, as regards food, the omission of that information would mislead the consumer as to the true origin of the product,¹⁴ and, as regards all other goods, when information is omitted that is material, according to the context, to take an informed transactional decision and thereby causes or is likely to cause the average consumer to take a transactional decision that he would not have taken otherwise¹⁵. In such cases the examples in previous paragraph would be relevant.

(12) Information on origin is often available to economic operators in various forms¹⁶. In many cases information on the origin of products can be found on customs documentation. If they benefit from preferential treatment on importation, the products will be accompanied by proof of preferential origin issued by Israel¹⁷, or by the Palestinian authorities¹⁸. Other documents such as invoices, delivery notes and transport documents may provide an indication of the origin products. If the information is not readily available from accompanying documents, economic operators may request information on origin, directly from their suppliers or importers.

---

¹² This designation shall not be construed as recognition of a State of Palestine and is without prejudice to the individual positions of the Member States on this issue.

¹³ If need be also mentioning East Jerusalem.

¹⁴ Article 26(2)(a) and (3) of Regulation (EU) No 1169/2011.

¹⁵ Article 7(1) of Directive 2005/29/EC

¹⁶ See, for example, for foods, as regards the relationship between retailers and their suppliers, Article 8 of Regulation (EU) No 1169/2011.

¹⁷ See, on this point, Notice to importers – Imports from Israel into the EU (OJ C232, 3.8.2012, p. 5).

¹⁸ A range of products from the West Bank, Gaza and East Jerusalem, are covered by the Euro-Mediterranean Interim Association Agreement on trade and cooperation between the European Community, of the one part, and the Palestine Liberation Organisation (PLO) for the benefit of the Palestinian Authority of the West Bank and the Gaza Strip, of the other part, signed in Brussels on 24 February 1997 (OJ L 187, 16.7.1997, p. 3).